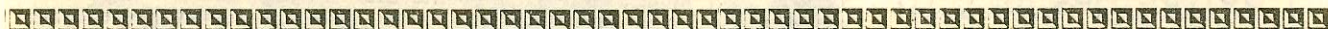

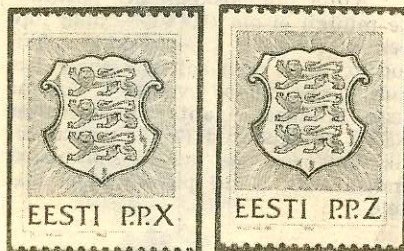
HIIU KOGUJA 4 [12] 1992

ARENDUSKESKUSE «LEIGER» JA HIJU KOGUJATE SELTSI INFOLEHT

Uued rullmargid

Möödunud aastal 1- ja 2-rublaste markidega alanud rullmarkide traditsioon Eestis jätkus käesoleva aasta 29. augustil. Ilmus pruuni värvi P.P.X-tähistusega mark hinnaga 10 senti, trükiarvuga 1 526 400. 25. septembril lisandus käibesse 1 530 720 rohelist värvi P.P.X-tähistusega marki sama hinnaga. P.P.X mark sobib kuni 20 g lihtkirja saatekulude tasumiseks Eesti piires, samuti nagu senised P.P.E margid. Markide eristamiseks kasutatakse pakendeil tähistust X3 (29. 08. ilmunud mark) ja X2 (25. 09.). Tulemas on veel üks P.P.X (tähistusega X1) ja kolm P.P.Z marki (Z1, Z2, Z3). Kahe ilmunud margi trükinumbrid on vastavalt 026-04-92 (29. 08 mark) ja 024-04-92. Trükitud on kõik rullmargid Rootsis.

Eesti olümpiamarkide sarja teine mark (3.00+1.50, rohelist värvi) kujunes algusest peale filatelistide hulgas väga otsituks. Nüüd on põhjus selgunud — selle margi trükiarv 200 000 tk. on vaid viiendik kahe ülejäänud margi tiraažist.

Markidel on maadevahelise kultuuri ja muude kontaktide vahendajate roll. Ühisväljaandega tihedalt rihustatud kokkuvõttevusi eesti, läti, leedu ja rootsi rahvaga. Seda eriti praegusel ajal, kui tähtsaks on muutunud sõltumatus ja iseseisvuse arengu ajal Euroopas. Margidevõtte valimise motiiviks rühmitas nende maade ühist vaadet suuna ja kesklinna oot kuldliku ökoloogilise Läänemere!

Olaf Johansson
Rootsi lükkonnamist

Posti Fimlänken
S-104 26 RISTA
Väljaandekeskus, 5. oktoober 1992
Kavandaja: M. Mörck
Graveerijad: M. Mörck, C. Slania, L. Löhmus, L. Sjöblom
Margivõtte ümbri: O. Baldursdotter

Margivihik «MARE BALTICUM»

3. novembril anti Eesti Posti poolt välja esimene pärast sõjaaegne margivihik. Linnuteemaline sama kujundusega neljast margist koosnev seeria on nelja Baltimere äärsel riigil: Rootsi, Eesti, Läti ja Leedu ühisväljaanne. Markide linnumotiiv ja kujundus väljendab sümboliliselt kolme balti riigi tõusu vabadusele.

kutsub üles keskkonnakaitsele ja rõhutab nelja balti riigi kokkuvõttevust ja ühispingutusi Läänemere looduse kaitseks.

Väljaande nimeks on Mare-Balticum. Eesti vihikus on 2 sarja a' 4 ühekroonist marki. Eri riikide väljaanded on analoogsed, väljaarvatud riigi nimetus ja väärtus.

Rootsis on markide väärtus trükitud 4.50, Lätis 5.00.

Markidel on kujutatud kalakotkast (Pandion haliaetus), ristparti (Tadorna tadorna), mustsaba-viglet (Limosa limosa) ja jääkoskil (Mergus merganser).

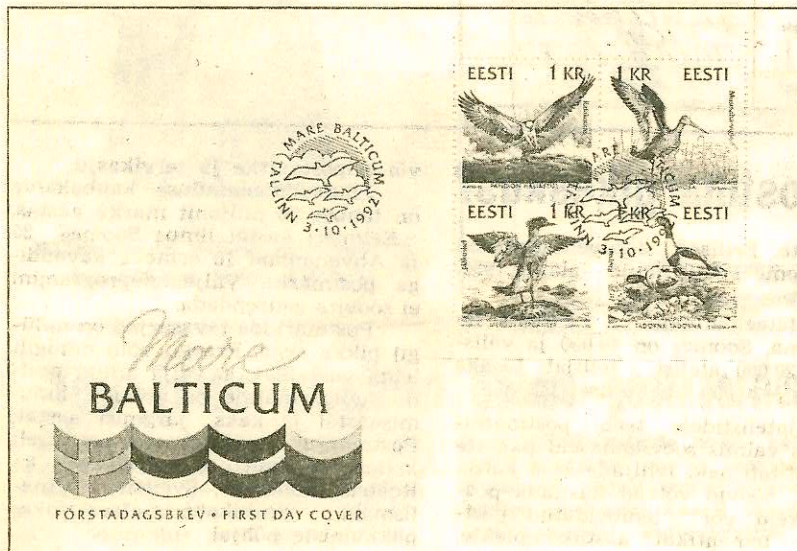
Markide kavandid on M. Mörck'ilt. Graveerijad: M. Mörck, C. Slania, L. Löhmus ja L. Sjöblom. Eestlase Lembit Löhmuse poolt on graveeritud jääkoskel.

Umbrise kujundaja: O. Baldursdotter.

Kõik margid on trükitud Rootsis. Markide tiraaž — 1 600 000 sarja, seega 200 000 vihikut. Eesti Posti poolt välja antud vastava esimese päeva ümbriku tiraaž on 10 000. Ümbrikut müüdi hinnaga 8.10 krooni.

Eesti esimene margivihik jõudis müügile 1930. aastal. See oli vapisarja (lõvide) markide lisatrükk. Vihikus oli 1 leht (6 marki) a' 10 senti ja 2 lehte a' 5 senti (kokku

(Järg 2. lk.)

EESTI POSTMARGID

6 tk. a 5 s.
18 tk. a 10 s.MÜÜGIHIND
Kr. 2.10

SUITSETAGE

Laferme

12 marki). Margivihiku müügihin-
naks oli tollal 2.10 krooni. Trükiarv
oli 10 000.

Uutel «Mare Balticum» margivi-
hikutel on mitmeid erivariante.
Vihikud on pakitud 100 kaupa kile-
pakendisse, mida näitab ka allpool-
toodud lipik (roheline).

MARE BALTICUM

100 X 3.00

800 KR

029-07-92

1992-10-03

Ühe paki, s.t. 100 vihiku kont-
roll-lugemine andis järgmise tule-
muse: ca pooled vihikud (49 tk.)
olid ilma mingite lisamärgeteta.
Kümnel vihikul oli kaante tagaser-
vale trükitud ca 2 mm laiune must
triip.

Üheteistkümnel vihikul oli vihiku
sisekülje keskosas 3 mm kõrgune
number 1.

Üheteistkümnel vihikul oli pa-
rempoolse margiploki paremal ser-
val viiekohaline number (h = ca
2,8 mm).

Kahekümnel vihikul oli samas osa
(kaks või 3 numbrit) viiekohalisest
numbrist.

Üheksal vihikul oli keskel nr. 2
ja parempoolsel serval viiekohaline
number. Seega 51 vihikut olid mingi
lisamärkega.

Üldse on registreeritud ka vihi-
kud, kus on ainult sisekülje kesk-
osas olev nr. 2. Samuti on regist-
reeritud vihikud, kus on kolm lisa-
märget: must triip, keskel nr. 2 ja
serval viiekohaline number.

Teoreetiliselt peaks olema sama-
palju vihikuid, kus on musta triibu,
keskmise numbri 1 ja servanumbri
koos (või ka osa servanumbrist).
Uuritava materjali vähesuse tõttu
pole õnnestunud neid seni tabada.

Samas on olnud kontroll-loendusil,
kus tervest pakist pole leitud ühtegi
servanumbriga margivihikut.

Baltimaade postitariifid

Ajakirja «Latvia Collectori» viimane number toob ära 1992. a. 3.
septembri seisuga Baltimaades käibel olevate rahade vahetuskursid
USA dollari suhtes:

1 USA dollar — 11,16 EEKr. — 174 LV Rbl. — 216 Leedu kupongi,
ja samas ka kõigi kolme riigi postitariifid. Toome need siin ära liht-
sustatult. Sulgudes on antud maksumäär ümberarvestatult Eesti kroo-
nidesse.

	Eesti	Läti	Leedu
SISEMAA			
lihtkiri kuni 20 g	0.10	3.00 (0.19)	1.50 (0.08)
tähtitud kiri	1.00	6.00 (0.39)	4.00 (0.21)
VÄLISMAA			
maismaakiri kuni 20 g	2.00	5.00 (0.32)	2.00 (0.10)
lennupostikiri kuni 20 g	4.00	10.00 (0.64)	5.00 (0.26)
tähtisumaks	1.00	15.00 (0.96)	4.00 (0.21)

Pisut Gruusia postitariifidest

19. septembri «Vetšerni Tbilisi»
toob vastusena lugejate küsimusele
ära järgmised andmed:

Lihtpostkaardi hind 53 kopikat,
kunstilise postkaardi hind 73 kop.

Markeeritud ümbrik lihtkirjale —
62 kop. (30 kop. ümbrik, 32 kop.
postimaksevahendid)*.

Tähtitud kiri — 89 kop. (30 kop.
ümbrik, 59 kop. postimaksevahen-
did).

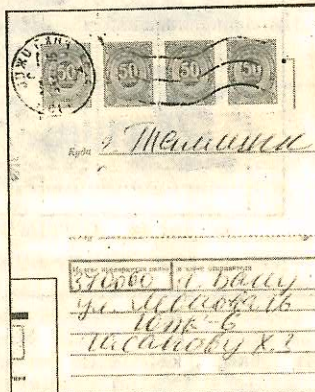
Väärtkirja (kuni 20 g) saatmine
maksab 2.20, iga järgmise 20 g pealt
lisandub 14 kop. Lisaks võetakse
18% avaldatud väärtusest.

Jutt oli saadetistest endise NSV.
Liidu aladele, välja arvatud Eesti,
Läti ja Leedu.

Välismaale mineva posti tasu on
järgmine: lihtpostkaart 2 rubla 50
kop. Lihtkiri kuni 20 g — 3 rubla.
60 kop. (lennupostiga 5.00), 20 kuni
100 g — 8.60 (16.00).

Tähtitud kirja või postkaardi pu-
hul lisandub tähtisumaks 12 rubla.

* Kuna sidejaoskondades postmar-
ke müügil ei ole (NSVL-i omad lõp-
penud. Gruusia omad küll trüki-
tud(?), kuid veel mitte käibele las-
tud) kasseeritakse vastav summa
sisse ja vastu antakse tavaline
NSVL margistatud (7 kop.) piltümb-
rik. Sellisena see kehtib saatmiseks
endise NSV Liidu piires kõigile ala-
dele.

Huvipakkuv on 19.09.92. Bakuust
lähetatud kirja frankeering — nel-
50-kopikalist NSVL Sideministee-
riumi abonementmaksu marki.

Kuidas töötab Soome postmargikeskus?

[«FILATELISTI 7/92» AINETEL]

Keskus tootis möödunud aastal
245 miljonit postmarki. Samal aas-
tal lähetati Soomes 2200 miljonit
postisaadetist, ehk ligi kümme kor-
da rohkem. Vastuolu arvude vahel
on näiline. Üle 90% kõigist postisa-
adetistest lähetavad ettevõtted, orga-
nisatsioonid ja omavalitsusorganid,
kes kasutavad peamiselt frankeeri-
mismasinaid.

Postmargikeskuse üheksaküm-
nest töötajast enamuse teenindab fi-

lateliste. Erilised filateeliatenu-
sed on Soome Postil olnud alates 1936.
aastast.

Filateeliakliente on keskusel üle
maailma, Soomes on 40 000 ja välis-
maal 20 000 alalist tellijat. Lisaks
veel 10–20 000 ühekordset ostjat.

Filateelistidele teeb postmargi-
keskus valmis soovikohaseid pakette
ja postitab neid tellijale 5–6 korda
aastas. Soovid võivad käsitada pos-
tiivarskeid või tembeldatud post-
marke, temaatikat, aastakomplekte,

või eripostmarke ja tervikasju.

Filateeliatenuinduse kaubakäive
on umbes 30 miljonit marka aastas.

Eelmisel aastal ilmus Soomes 35
ja Ahvenamaal 10 erineva kavandi-
ga postmarki. Väljaandeprogrammi
ei soovita suurendada.

Postmarkide tavasarjad on müü-
gil pikka aega. Praegu võib müügil
leida veel 1954. a. välja antud post-
marke. Erimargid on müügil ilmu-
misaastal ja kaks järgmist aastat.
Postmargid trükitakse peamiselt
kodumaal, kuid on trükitud ka
Rootsis, Hollandis, Sveitsis ja Ing-
lismaal. Trükihoht otsustatakse
pakkumiste põhjal.

Postmarkide puudusest tingitud templite kasutamine Hiiumaal

«Postimaks tasuta» tempel (ovaalne)

Kasutusaeg: alates 17. 02. 1992.

Kasutusel frankeerimiseks sobivate postmarkide puudumisel tähtkirjade ning panderollide postiasutustes vastuvõtmisel.

Tempel on järgmistes postiasutustes: Emmaste, Kassari, Kõrgessaare, Kõpu, Käina, Kärkla, Nurste, Pühalepa, Suuremõisa, Ühtri.

«60» tempel (kaheksanurkne)

Kasutusaeg: 19. 02. — 14. 04. 1992

Tembeldatud 3370 ümbrikku.

Erinevaid alusümbrikke 5.

«4.20» tempel (kaheksanurkne)

Kasutusaeg: 03. 03. — 14. 03. 1992.

Tembeldatud 32 ümbrikku.

Tempel oli kasutusel klientide poolt kaasatoodud saatetiste tembeldamiseks tähtkirju vastu võtvas kassas Kärklas. Müügiks niisuguse templiga ümbrikke ei tehtud.

«P.P.E» tempel

Kasutusaeg: 16. 03. — 30. 06. 1992.

Kassaaruande järgi tembelatud 11 727 ümbrikku.

Erinevaid alusümbrikke vähemalt 31.

«P.P.I» tempel

Kasutusaeg: 16. 03. — 22. 05. 1992.

Erinevaid alusümbrikke vähemalt 3.

«P.P.A» tempel

Kasutusaeg: 16. 03. — 15. 06. 1992.

Kassaaruande järgi tembelatud 885 ümbrikku.

Erinevaid alusümbrikke vähemalt 2.

Järgnevas tabelis on esitatud tembelatud ümbrike jaotus alusümbrike järgi. Kasutatud on HIIUMAA POSTILT ja kogujatelt saadud informatsiooni. Kogujate poolt kindlaks tehtud arvud on sulgudes.

60 PPE PPI PPA

1983	24	10	83	7. mai, raadio päev	1000			
1988	08	10	87	Pildita. Tell. 136950	(1)			
	25	08	88	88249 Suitsetamine ohtlik!	10			
	24	11	88	136770 Kabardiini-Balkaari LKA	640	5		
1989	08	12	88	89069 Kasvuhoonelilled	(38)			
	08	12	88	89071 Kasvuhoonelilled	(16)			
	23	12	88	89320 Maleturniir	(7)			
	10	01	89	89029 A. Puškin 190. a.	1020			
	30	01	89	89113 Moržovski majakas	50			
	09	02	89	136680 Mükol. X kongr.	100			
	13	02	89	136680 Tall. Loomaaed 50 a.	100			
	09	03	89	89134 Soti lambakoer	1000			
	31	05	89	89171 Hiigelsnautser	310	1750		
1990	16	08	88	Pildita. Tell. 136950	185			
	14	08	89	90002 Ašhabad	1600			
	17	10	89	90027 Tall. Pikk Hermann	(20)			
	14	11	89	90024 Jerevan	(10)			
	14	11	89	90038 Taškent	(100)			
	24	11	89	89216 Laptevi morsk	100			
	24	11	89	90025 Kiiev	200			
	14	12	89	90068 (lumesulamise aeg)	1			
	22	12	89	105620 Tallinn (Toompea)	550	750		
	22	12	89	136680 Tallinn (Oleviste)	2			
	22	01	90	90091 Raadiopäev	1000			
	13	02	90	90094 Lastekaitsepäev	50			
	20	03	90	90147 Tiiburlaev VOSHOD	100			
	05	04	90	90108 Teeserviis	(1)			
	15	05	90	136680 Tallinn (3 öde)	1100	1800	858	
	15	05	90	136680 Tallinn (tornid)	1000			
	25	07	90	90181 Džeiraan	300	(1)	855	
1991	16	08	88	Pildita. Tell. 109050	(5)			
	20	11	90	136770 Avia (lennuk)			5	5

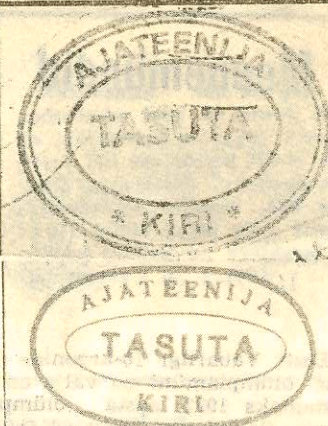
Topeltsuurusega ümbrik

Kokku: 3280 11647 865 863

Kassaaruande järgi kokku: 3370 11727 916 885

Vahe: 90 80 51 22

Nimekirja koostamisel on kasutatud konkreetseid andmeid Hiiumaa postilt ja teistelt asutustelt või kollektsionääridel olevaid eksemplare. Viimasel juhul on arvud sulgudes (võivad tegelikult olla suuremad).

Paljudel maaladel on olnud tavaks lubada sõjaolukorras sõduritel saata kirju ja teatud määral ka muid postisaadetisi tasuta. Ka sõjaeelses Eesti Vabariigis oli välipost kasutusel Vabadussõja ajal. Väeosadest saadeti post vastava väeosa templiga, mis tõendas saatmisõigust ja ka kodust rindele (väeosas) kulges kiri tasuta. Saatmisõigust tõendas otseselt saaja aadress ja kasutati ka teksti «Tegevasse väkke» või «Tegevast väest» (vrd. vene sõjaväe «Из действующей армии» ja «В действующую армию»).

Nõukogude Liidu ajateenijad said kroonu poolt vaid paar rubla «suit-suraha». Seepärast kehtis neil õigus saata oma kirjad koju tasuta. Vastavaid kolmnurkseid templeid tunnustavad meist paljud.

Piltidel olevad ovaaltemplid «Ajateenija tasuta post» on aga alles uudiseks. Kokkulepe Eesti Postiga on saadud juba kevadel ja ajateenijate andmeil on selline moodus kasutusel juba k. a. maikuust. Templete erinev kuju viitab sellele, et need on tehtud erinevate tellimuste põhjal. On kasutusel roheline ja valine lilla templivärv.

Kuidas vahetada eksliibriseid?

Kogenud ekslibristekoguja võib enesekindlalt vastavalt oma maitsele ja väljakujunenud hinnakriteeriumidele meeldiva või teemakohase eksemplari. Algaja võib taolise otserünnakuga jääda enamasti kaotajaks pooleks. Kuldsed reeglid ekslibristikas on: tehnika sama tehnika ja kunstnik (autor) sama kunstniku vastu.

Raamlähenduseks (eeldusel, et vahetatavate ekslibriste autorid-kunstnikud on tasemelt võrdsed, on kasutatud järgmist skaalat erinevas tehnikas teostatud ekslibriste vahetamisel:

1 punkt: kliše- või ofsett-trükk (Kui on kasutatud mitut värvi, on iga värv üks punkt. Sama kehiti teistes tehnikates.)

2 punkti: puulõige, linoollõige, plastik (kõrgtrükk)

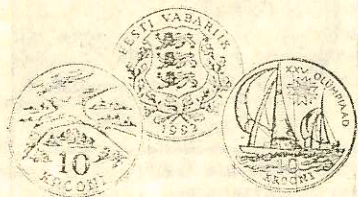
4 punkti: puugravüür (puulõige otspinnale)

8 punkti: söövitusetehnika, ofort

12 punkti: terase- ja vasegravüür, metsotinto ja akvatinto

16 punkti: kuivnõel

Meenemündid

Eesti Vabariigi 10-kroonine hõbedast olümpiakäik on välja antud tähistamaks 1992. aasta olümpiamänge Barcelonas, esimesi suveolümpiamänge, millel Eesti Vabariigi sportlased pärast enam kui pool sajandit kestnud eemalolekut

osalevad taas iseseisva võistkonnaga.

Mündi esiküljel on sportjahi kujutis ja Eesti olümpiakomitee sümbol.

Mündi tagaküljel on Eesti Vabariigi vapp, mis on rohkem kui 700 aastat vana.

Eesti Vabariik moodustati 1918. aastal. Iseseisvus katkes 1940. aastal seoses Eesti vägivaldse inkorporeerimisega Nõukogude Liitu. Eesti Vabariik taaskehtestati 1990. a. Eesti on Euroopa üks väiksemaid maid (pisut suurem kui Taani või Sveits). Eestis on umbes 1,5 miljonit elanikku, kelledest üks kolmandik elab pealinnas Tallinnas, iideses Helsingis.

Neid Eesti Vabariigis amelikult

käibivaid hõbemünne on vermitud 20 000.

Mündid on 925 hõbedast, diameetriga 38,61 mm ja iga münt kaalub 28,28 grammi.

Mündide rikkumise vältimiseks on soovitatav münne karpidest mitte välja võtta. (Soome prospektist).

— * —

Teine hõbemünt tähistab Eesti krooni kasutuselevõttu 20. juunil 1992. aastal. Mündi nominaalväärtus on 10 krooni, ta on samuti valmistatud 925-proovisest hõbedast, läbimõõt on 38,61 mm ja kaal 28,28 grammi.

On moodustatud komisjon müntide jaehinna kalkuleerimiseks («Rahva Hääle» 17. okt. 1992).

100 KROONI?

Soomes vermitud Eesti 100-kroonise mündist on ajalehtedes palju juttu olnud.

1. oktoobri «Äripäevast» kirjutab asjast Peeter Raidla. 10. septembril kinnitas Eesti Panga (omab ainsana Eestis õigust raha emiteerimiseks) president Siim Kallas, et Eesti Pank pole vastu võtnud mingit otsust 100-kroonise münti käibeleaskmise kohta.

Mitteametlikel andmeil olevat 100-krooniseid löödud 50 000 tükki, mida ei saa käibele lasta enne, kui Eesti Pank pole otsust langetanud.

Küsid mündi kohta otse rahandusministrilt Rein Millerilt, oli vastuseks: «Küsimus tuleb arutusele Eesti Panga Nõukogu istungil kolmapäeval, 7. oktoobril. Praegu aga — no comment.»

Üritame tuua asjasse selgust.

Esimene informatsioon Eesti avalikkusse tuli Soomes väljaantud reklaamprospekti: «Eesti juubeliraha» vahendusel, milles on alljärgnev tekst:

Eesti Vabariik on võtnud kasutusse oma rahaühiku. Selle sündmuse tähistamiseks on Soome rahapada vermitud hõbedase 100-kroonise meenemündi. Mündil olevad kujutised sümboliseerivad Eestit. Raha aversil on kolme lendava suitsupääsuke, Eesti rahvuslinnu kujutis ja tekst «100 KROONI, 1992». Reversil on detailne Eesti riigivapist ja tekst «Eesti-ESTONIA». Eesti oma metallmündi reversil on sama kujutis kui meenemündilgi.

Eesti 100-kroonist meenemünti vermitakse kuni 50 000 tükki. Eesti kunstniku Mari Käbini kavandatud münt lastakse käibele 28. 08. 1992. Meenemündi müügist saadud tuluga toetatakse Eesti oma raha käibeleask-

ARVAMUS

SOOME RAHAPAJAS VERMITUD 100-KROONISE JUUBELIRAHHA (MEENEMÜNDI) KOHTA

Soomes rahapajas vermitud või verimisel oleva Eesti juubeliraha kohta saab reklaamilehe alusel teha järgmised järeldused:

1. 100-kroonisel hõbemündil (Ag 925%, läbimõõt 35 mm, kaal 24 g) esinevad kõik raha (mündi) tunnused.

Metallraha (münt) on ringlus- ja maksevahendina kasutatav metalltükk, millel on määratud kaal, koostis ja vorm.

2. Koostatud reklaamilehel on nimetatud münti nii juubelirahaks kui ka meenemündiks, kuid see asja olemust ei muuda.

Üldtunnustavalt tuntakse järgnevat klassifikatsiooni:

— MÄLESTUSMÜNT (памятная монета, Denkmünze, Gedenkmünze), s. o. münt, mis lastakse käibele mingi sündmuse puhul;

— JUUBELIMÜNT (юбилейная монета, Jubiläumsmünze), s. o. münt, mis vermitud isikute juubeli, abielu, riigipostile asumise puhul, linna või ühiskondlike organisatsioonide asutamise puhul;

— AJALOOLINE MÜNT (историческая монета, Geschichtsmünze) lasti käibele selliste sündmuste, nagu matuse, sünnipäeva, kroonimise jne. puhul.

Nii mälestus-, juubeli- kui ka ajalooline münt on käibel võrdselt teiste käibivate rahadega.

3. Vastavalt Eesti Vabariigi rahaseaduse § 2 (Eesti krooni käibeleaskmise (emiteerimise) ja käibelt kõrvaldamise ainuõigus kuulub Eesti Pangale. Eesti Pank määrab pan-

gatahtede ja müntide nominaalväärtuse ning nende kujunduse.) ei ole kellelgi teisel õigus käibele lasta Eesti krooni ja kui seda on teinud antud juhul EV Rahandusministeerium, siis selliseid õigusi temal ei ole.

4. Antud juhul juba vermitud või verimisel olevat «sünnitist» saab vaadelda kui Eesti krooni emiteerimist. Kas teda nimetada juubelirahaks või meenemündiks, see asjaolusid ei muuda. Ka ei saa seda kasutusele võtta mälestusmedalina, kuna verimisel on kasutatud ühte peamist raha (mündi) tunnust nominaalväärtust (100 krooni).

A. KULO,

Eesti Majandusarengu Instituudi direktor

24. september 1992. a.

— * —

Kuid on ka veel täpsem väljaanne. Selleks on Soome Rahapaja väljaanne «Moneta Finlandiae» nr. 2 1992. Leheküljel 4 on suur pealkiri «ITSENÄISEN VIRON JUHLARAHHA LYÖDÄÄN SUOMESSA». (Iseseisva Eesti juubelimünt vermitakse Soomes).

EESTI JUUBELIRAHHA LASTI KÄIBELE AUGUSTIS. Soome rahapada on lõonud iseseisva Eesti uue juubeliraha. Eesti Rahandusministeeriumiga on peetud nõu kasutatud masinate ja seadmete müügi üle. Nõupidamistel selgus, et noorel Eestil on kasutada väga piiratud hulgal valuutat masinate eest maksmiseks.

Tegime ettepaneku, et masinate ostu finantseeritakse Eesti oma raha käibeleaskmise auks löödava juubeliraha müügituludest, jutustab juhataja Raimo Makkonen Soome rahapajast. (NB! Tähed RM mündil. Toimetaja)

Eesti rahandusminister Rein Miller pidas ettepanekut heaks, millega projekt käivituseks. Augusti 31. päeval käibele lastava raha kavandaja on Eesti kunstnik Mari Käbin.

JUUBELIRAHHA MUÜAKSE EESTIS. SOOMES JA PÕHJAMAADES. Eesti valitsus on tellinud Soome rahapajalt eeltiraažina 13 000 juubeliraha, millest osa müüakse Sevilla maailmanäitusel, kus raha

28. 8. avalikustati. Juubeliraha lõõgiarv on tagasihoidlik, ülempiiriks on kokku lepitud kõige enam 50 000 tükki. Soome rahapada vastutab 37 000 juubeliraha turustamise ja müügi eest Soomes, Põhjamaades ja kogu maailmas.

Juubeliraha lüüakse peamiselt Eesti sõpradele, keda leidub kõige enam Põhjamaades. Raha müük toimub numismaatiliste toodete edasimüüjate kaudu nii Soomes, Rootsis, Taanis kui mujal Euroopas.

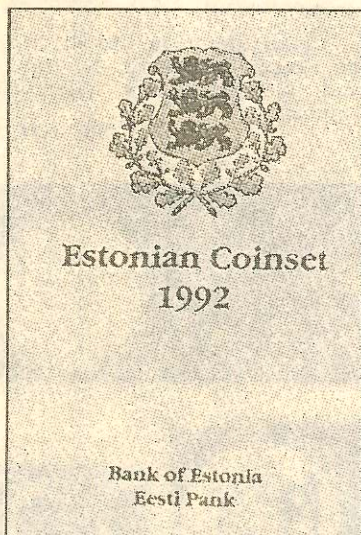
MÜÜGITULU EESTI OMA RAHA KÄIBELELASKMISE KULUTUSTEKS. Juubeliraha müügitulud lähevad tervenisti Eesti valitsusele. Juubeliraha müügituludega finantseeritakse Eesti rahapaja masina-investeeringuid ning oma raha liikvele laskmise ja ülalpidamise kulusid.

Tundub, et mingeid täiendavaid kommentaare ei olegi enam vaja.

— * —
«LÖPP HEA — KÕIK HEA»
ütleb eesti vanasõna.

9. oktoobri «Postimehest»: «Käibele lastakse rahareformi mälestusmündid. Eesti Panga Nõukogu lubas lasta käibele 50 000 rahareformi mälestusmünti väärtusega 100 krooni, tehes sellega lõpu vaidlustele müntide emiteerimise õiguspärasuse üle... Alates üleeilsest on müntide ametlik emiteeriija Eesti Pank, mitte rahandusministeerium, ütles BNS-ile Eesti Panga Nõukogu sekretär Iigar Braun...»

Kokku emiteeritakse 5 miljonit krooni.

On ilmunud müügile (välismaal) «Estonian Coinset 1992» (Eesti 1992. a. rahasari — mündid). Välja lastud Eesti Panga poolt. Valmistatud ainult 20 000 eksemplari.

Komplektis on 5 senti, 10 senti, 20 senti, 50 senti ja 1 kroon.

Hinnad hulгимüügil Taanis:

100 komplekti — 125 DDK tk.
500 „ — 110 DDK tk.
1000 „ — 95 DDK tk.

Hind üksikmüügil — näiteks Rootsis — 295 SEK tk.

Ahvenamaa 100 margast hõbedast juubeliraha tehti ka proof, viimistlusega (poleeritud pinnaga). Plaaniisid väljalase 200 eks. tõsteti 700-le suure soovijate arvu tõttu. Sellegipoolest tuli üksikmüügile lubatud 600 eksemplari 13 077 tellija vahel välja lootsida. Onnelikud võitjad on avaldatud «Moneta Finlandiae»-s nr. 1-1992.

Eesti käibemündid

	5 senti 1991., 1992. a.	10 senti 1991., 1992. a.	20 senti 1992. a.	50 senti 1992. a.
lähimõõt (mm)	15,80	17,00	18,75	19,50
kaal (g)	1,29	1,87	2,27	2,90
KOOSTIS: 93% Cu ± 0,5% 5% Al ± 0,5% 2% Ni ± 0,5%				

LEEDU VABARIIGI VALITSUSE JA LEEDU PANGA JUHATUSE

M A A R U S

23. september 1992. a.

Nr. 695

Vilnius

RUBLADE KÕRVALDAMISE KOHTA RINGLUSEST LEEDU VABARIIGIS

Juhindudes Leedu Vabariigi Liti Komitee määrusest 16. septembrist 1992. a. nr. 2 «Leedu Vabariigi ajutiste rahade-talongide rakendamise ja rublade ringlusest kõrvaldamise kohta» Leedu Vabariigi Valitsus ja Leedu Panga Juhatus määravad:

kinnitada Leedu Vabariigis rublade käibelt kõrvaldamise kord ja tingimused (lisatakse).

Leedu Vabariigi peaminister

Aleksandras ABISALA

Leedu Panga Juhatuse esimehe asetäitja

Edmundas ZUKAUSKAS

LEEDU VABARIIGIS RUBLADE KÄIBELT KÕRVALDAMISE KORD JA TINGIMUSED

(avaldatud 2 esimest punkti. Toimetus.)

1. Rublad ja kopikad (edaspidi — rublad) Leedu Vabariigis kasutatakse ainult kui maksevahendit kuni kella 24.00 30. septembril 1992. a. Kuni selle ajani rublasid on kohustatud vastu võtma kõik ettevõtted, asutused, organisatsioonid ja pangad, olenemata omandivormist.

Pärast kella 24.00 30. septembril 1992. a. kõik maksed Leedu Vabariigis tehakse ainult Leedu Vabariigi ajutiste rahadega-talongidega, välja arvatud juhud, kui on lubatud kasutada konventeeritavat valuutat.

2. Leedu Vabariigi elanikud kuni kella 24.00 30. septembril 1992. a. võivad kasutada olemasolevaid rublasid sisse maksetena olemasolevatele või avatavatele isiklikele arvetele riigi- või kommertspankades. Elanikele hoiuseid isiklikelt arvetelt pankades makstakse välja 30. septembrini 1992. a. (kaasaarvatult) ainult rublades. Pärast 30. septembrit 1992. a. elanike rublahoiused isiklikel arvetel arvatakse ümber ajutisteks rahadeks-talongideks ja arvetelt antakse välja ainult ajutisi rahasid-talonge. Hoiustajatele märkmed hoiuraamatutes rublade ümbermärgimise kohta ajutisteks rahadeks-talongideks hoiukassades tehakse pärast 30. septembrit 1992. a. hoiustaja juuresolekul esimese operatsiooni sooritamisel. Hoiustajad, kes ei soovi ümbermärgida oma rublahoiust ajutisteks rahadeks-talongideks, võivad kuni 30. septembrini 1992. a. võtta välja pangasutustest oma hoiused rublades täielikult või osaliselt.

Pärast kella 24.00 30. septembril 1992. a. Leedu Vabariik ja Leedu Pank ei võta endale mingisugust kohustust rublade vahetamisel. Sellest ajast rublad Leedu Vabariigis muutuvad välisvaluutaks, mida vahetavad, ostavad ja müüvad kommertspangad turukursiga.

Eesti eksilskauteide märgid

«Hiiu Koguja» nr. 3 — 1991 annab hea ülevaate Rootsis tegutsevate Eesti skautide aktiivsusest postkaartide väljaandmisel. Samuti näeme, et nimetatud postkaardid on hoolikalt katalogiseeritud.

Eesti skaudid eksilis on olnud aktiivsed kogu vaba maailma ulatuses ning lisaks postkaartidele on nende poolt lastud valmistada hulgaliselt märke. Märgid on ju alati kuulunud skaudiliikumise juurde. Kahjuks puuduvad andmed selle kohta, kas neid skaudiliikumise märke ka keegi süstematiseerinud on. Käesolev artikkel püüabki olla tagasihoidlikuks tõukeks skaudimärkide selle osa katalogiseerimisel. Algas on küll üsna nõrk, kuid tähtis on, et ta vastukaja ja aktiivset abi leiaks.

Käesoleva lisana toome siin ära 16 märgi fotod. Allakirjutanu lisab kirjelduse igale märgile, oodates seejuures täpsustusi ja parandusi. Hea oleks teada saada, milline eksilskauteide malev on mingi märgi välja andnud, milline oli tiraaz, kes kavandi autor jms.

Kirjeldused:

1. (Veel Eesti Vabariigis välja antud) 3. suurlaagri 1936. a. kaelarätirõngas. Messing. Kõrgus 27 mm.
2. Valgest metallist ristkülik 25 x 18 mm. Skaudiembleemi ja kaabuga kolmnurk sammumas laagri suunas. Tekst: «ÖRESUNDS LÅGRET 1951» (võib-olla hoopis Rootsi skautide märk?)
3. Valgest metallist sõõr läbimõõduga 30 mm. Tekst: «ÜLEMISTE STOCKHOLM 1952».
4. Valgest metallist ruut küljega 26 mm. Vinnastatud vibu. Tekst: «1954 EESTI SKAUTIDE SUURLAAGER KANADAS».

5. Ummargune plekkmärk läbimõõduga 32 mm. Vaade laagri. Valgel põhjal sinine ja must värv. Tekst: «MUISTNE EESTI LAKEWOOD 1955».

6. Valgest metallist vapikilp kõrgusega 28 mm. Kr. Raua «Viru vande» figuurid ja skaudiembleem. Tekst: «EESTI SKAUTIDE III SUURLAAGER ÄNGELHOLM 1956».

7. Valgest metallist sõõr d = 30 mm. Saaremaa kontuurid ja nende peal tuulik. Tekst: «1956 EESTI GAIDIDE SUURLAAGER SAAREMAA».

8. Valgest metallist vapikilp kõrgusega 31 mm. Tartumaa vapp ja selle kohal «1957».

9. Ummargune plekkmärk d = 31 mm. Rannal fanfaari puhuv skaut. Tekst: «10 SUURLAAGRID USA-s 1959». Valgel põhjal sinine värv.

10. Sama õhukesest plastmasslehest.

11. Valgest metallist vapikilp. Laager ja selle kohal skautide ja gaidide embleemid. Kõrgus 30 mm. Tekst: «IV SUURLAAGER ROOTSIS 1960 OLEVILINN OLOFSBORG».

12. Ummargune plekkmärk d = 32 mm. Skautide embleem valgel põhjal rohelisega. Tekst: «SKAUDILAAGRID LEMBITU LAKEWOOD 1961».

13. Valgest metallist ristkülik 40 x 25 mm. Tähtkuju, mille viimane täht eriliselt rõhutatud ja selle taga skautide ja gaidide embleemid. Laagri nime kohaselt peaks olema tegemist Väikese Vankriga ja rõhutatud täht seega Põhjaneel, kuid tähtede paigutus meenutab rohkem Suurt Vankrit(?). Tekst: «PÕHJALA LYGNERN 1964».

14. Juubelimedal «50 aastat Eesti skautlust». Selle medali kõigi variantide kohta on toodud andmed Olof J. Andersini artiklis «Eesti

medaleid» — «Eesti Filatelist» 18/19 — 1976. a.

15. Kullavärviline ovaal 41x22 mm. Maailmakaart ja skautide-gaidide embleemid. Tekst: «KOGUJA SUURLAAGER USA 1967».

16. Valgest metallist ruut küljega 29 mm. Märgi keskel mesilane. Tekst: «MAAILMALAAGER 1975 METSAKODU».

Lisaks on allakirjutanul veel riidest märke tikitud piltide-tekstidega:

17. Ristkülik lõkke ja Harjumaa vapiga. Helerohelisel põhjal must, punane ja valge. Tekst: «HARJURANNA KOITJÄRVE 1966».

18. Sõõr lõkkega. Valgel põhjal sinine, punane, pruun. Tekst: «LAA-NEKURU LAKEWOOD 1960».

19. Sõõr viikingilaevaga. Sinisel põhjal valge, must, kuldne. Tekst: «VIIKING 1968».

20. Ristkülik. Valgel põhjal roheline. Lendavad linnud. Tekst: «EESTI SKAUTLUS 50 MAAILMALAAGER 1962 KANADA».

21. Sama mis nr. 13. Tumesinisel põhjal valge ja kuldne.

22. Sama mis nr. 6. Valgel põhjal must ja sinine.

23. Sõõr sillaga, mille all skautide ja gaidide embleemid. Sinisel põhjal valge, must, kuldne ja roheline. Tekst: «PÄRNU LIPKOND».

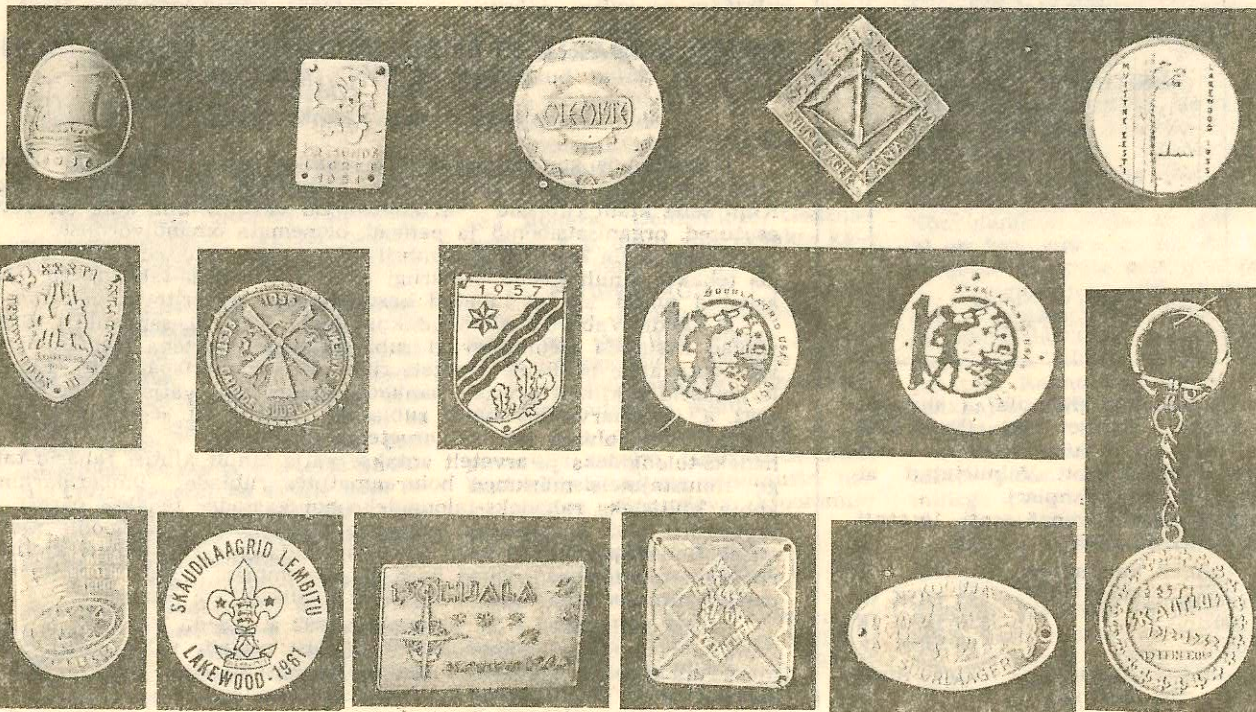
24. Sama mis nr. 11. Helerohelisel põhjal must, valge, kuldne.

25. Sõõr tekstiga: «AJARATAS LAKEWOOD N. J. MINEVIK TULEVIK 1976». Valgel põhjal hele- ja tumesinine, kuldne, must.

26. Sõõr viikingilaevaga, mille puri meenutab USA lippu. Tekst: «RETK ROOTSI METSAKODU 1975».

Allakirjutanu ja ilmselt kõik, keda skaudi-gaiditeema huvitab, jäävad tänuga ootama täiendusi-parandusi.

Ulo KIILER

Oksjonihäämri alt

Suomen Postimerkkilehti nr. 6 tõi ülevaate viimastest Soome filateelia-oksjonitest. Soome filateeliamaterrjalide seas vilksatas korraaks ka Eesti. Nimelt oli Loviisa oksjonil kimp uusi PPI ümbrikke tembeldatuina. 30 tükki ühe numbri all alghinnaga 50 marka.

Postimerkkilehe eelviimastelt lehekülgedelt leiame aga eestialast oksjonimaterjali rohkesti. Toome ära mõned huvitavamad:

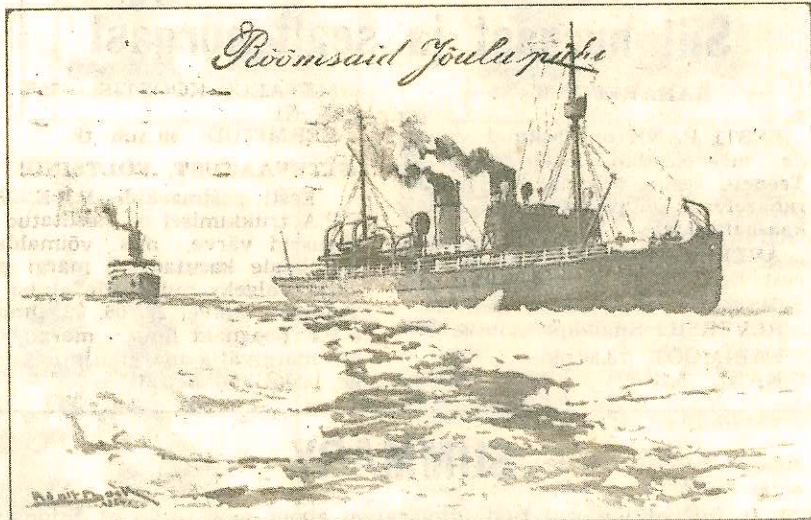
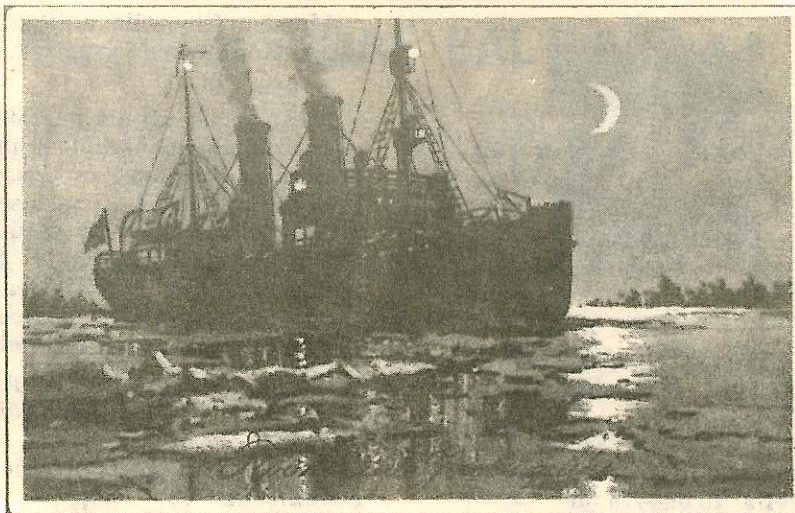
Trükitöö frankeerimistempliga «Eesti Lloyd» on alghinnaks saanud 130 marka. IV Eesti Filatelistide Päeva templiga kiri 125 marka ja Eesti Mängude eritempel postkaardil 180 marka. Caritas 1937 tähtitud kirjal nõuab kõrgeimana nimekirjas vähemalt 225 marga väljapaneut.

Rõõmustav, et on hakanud ilmuma mitmed kodukandi postkaardid.

haademeeste

haademeeste

Häädemeeste naised rahvarõivais.
Joonistanud Ester Jahtmaa

Veel Eestis kasutatud Soome postkaartidest

Keräilyharvinaisuus nr. 2/90 tõi tagakaanel ära pildi ja kirjutise A. Bocki jäälohkuja — sarja kaardist. millele oli tehtud pealetrükk «Rõõmsaid jõulupühi» eesti keeles. Tege-

mist oli Kuvataide poolt välja antud kaardiga nr. 5. sarjast 16/7. Nüüd on artikli autor leidnud oma kogust veel kaks kaarti samast sarjast analoogse kullavärvilise peale-

trükiga. Need on kaardid nr. 1 jäälohkuja «Tarmo» ja nr. 3 jäälohkuja «Voima». Ühel neist on postitempel 24. XII '32, teisel 9. XII '35. Ilmselt on pealetrükk tehtud sarja kõigile seitsmele kaardile. Jääme ootama täiendavaid leide.

Jaak OTSASON

Tutvustame kirjandust

Nya Filatelien Katalogen. Sveriges Frimärken i Färg 1993 (special katalog). Nu även med FRIA BALTIKUM.

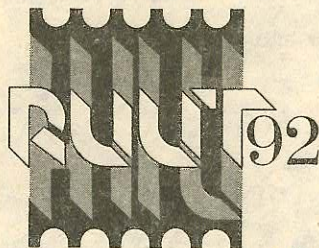
Uus rootsi spetsiaalkataloog toob lisana ära kõigi kolme Balti riigi uusväljaanded. Margid, esimese päeva ümbrikud ja maksikaardid.

Kataloogi alguses on viiel leheküljel ka väike rootsi—inglise—saksa—prantsuse—soome keele oskussõnastik.

Kõik margipildid on värvilised. Lisaks markidele leiab kataloogist täpsed andmed ka Rootsi margivihikute, automaadi vihikute, maksimumkaartide, esimese päeva ümbrikute ja tervikasjade kohta.

Lõpuosas on Eestile pühendatud 2. Lätile 3 ja Leedu väljaannetele 5 lehekülge. Lehekülgi on kataloogis kokku 336.

Näitused

HIIU RUUT

20.—25. 10. 92 Kärkla kultuurimajas filateelianäitus «HIIU RUUT '92».

Näitus on avatud 20.—23. 10. kella 12.00—18.00 ja 24.—25. 10. kella 10.00—14.00.

MOPHILA-HV '92

Moodsa filateelia näitus Tallinna Kodulinna majas.

Avatud 28. 11 — 6. 12.

Näitusel on ainult noelaklass — igale eksponaadile antakse 2 stendi. Kehtivad moodsa filateelia nõuded, s. t. näitusekogude koostamisel võib kasutada ainult viimase 10 aasta filateelimaterjale. Kõik muud tingimused tavaliste filateelianäituste eeskirjade kohaselt.

Registreerimine A. Golubova (t. 44 45 19 k. 42 14 16) või J. Otsasoni (55 67 86) juures. Kogud tuleb esitada hiljemalt 18. novembriks.

Siit nurgast ja sealt nurgast

RAHAREFORM '92

EESTI PANK on lasknud vermid meenemedali «Rahareform 92. Teenete eest.», mis on ette nähtud rahareformi läbiviijatele ja sellele kaasaaitajatele.

AVERSIL: Rahareform 92. Teenete eest. Eesti 5, 10, 20 ja 50 sendi kujutised.

REVERSIL: Riigivapi kujutis, 1992.

LÄBIMÖÖT: 23,50 mm.

KAAL: 5,29 g.

METALLI KOOSTIS: 75% Cu, 25% Ni.

VERMITUD: 40 tuh. tk.

ETTEVAATUST, VÕLTSING!

Eesti postmarkide P.P.E. P.P.I. P.P.A trükkimisel on kasutatud niisuguseid värve, mis võimaldavad kemikaale kasutades margi pildivälja valgeks puhastada. Juba on Tallinnas liikvel 22. 06. 92, ilmunud P.P.E poognaid ilma margipoogna 93. margivälja margikujutiseta. Ärge laske end petta!

SUMMARY

In this edition you find information about new issues of Estonian stamps, Georgian and baltic postal tariffs and Finnish Postal Stamp Centre's activities.

There is a lot of information about jubilee coins and medals that have been and will be issued by Bank of Estonia.

There is an article by Ü. Kiiler «Badges of Estonian scouts in exile», a short instruction how to exchange ex libris and an official material about regulations in removing roubles from circulation in Lithuanian Republic.

There are the usual Literature, Varia and Exhibitions columns there as well.

Soome iseseisvuspäevaks

Soome iseseisvuspäeval antakse välja 1000-margane Soome enda (Lapimaa) kullast valmistatud juubelimünt. Tellimusi võeti vastu piiratud — igast perekonnast vaid üks. Mündi tiraaž (ca 30 000 eksemplari) müüdi kõik ära ettetellimise ajal. Ette tellimise hind oli 1060 marka.

Soome Iseseisvuspäevaks (6. det.) ilmuva iseseisvusbloki (1 margi) väärtuseks tuleb 2.10 mk (sisemaa lihtkirja tariif). Blokkide tiraaž on 1,5 miljonit ja valmistuskulud tõusevad tavalise margi mõnelt pennilt mõnekümnele pennile. Kavandi autor on kunstnik Pentti Rahikainen.

Kuulutused

Otsin kogu maailma enne 1977. a. välja antud rahvusvahelisi vastus-kuponge (IRC/IAS) ja postist läbi käinud aerogramme. Vastu annan vahetuseks kõiki Eesti markide uusväljaandeid ja ületembeldus-tervikasju.

Pakkumised toimetuse aadressil.

TÄHELEPANUKS KÕIGILE LUGEJAILE

Alates 1993. a. algusest läheb «Hiiu Koguja» väljaandmine üle lehe toimetajale, seepärast palume kõik kirjad ja küsimused saata aadressil EE0090 Tallinn, pk. 376, J. Otsason. Ka kõik välistellimustesse puutuv ainult sellel aadressil. Tellimishind välismaale jääb endiseks. See on koos postikuludega 10 USA dollarit aastas. Tellimishind kodumaale koos postikuludega on, arvestades tõenäolisi hindade ja postimaksu tõusu — 12 krooni aastas (üksiknumbri hind 2 krooni). Kodumaiseid tellimusi vahendab (tasuta) endiselt «Hiiu Kogujate Selts». Rahakaardid Elmo Viigipuu nimele aadressil EE3200 Kärkla, Metsa 40—1.

Toimetaja Jaan Otsason

Toimetuse aadress:

EE0090 Tallinn, pk. 376

Väljaandja: arenduskeskus «Leiger», aadress EE3200 Kärkla, Vabrikuväljak 1.

Haapsalu Tr. Kärkla os. 10. 92. Tell. 561. 800. Maht 1 trkp.

Hind 1 kroon